

Адыгейим и҆шъхъэтетхэм банкэу «Новацием» зиахъщэ изылъхъагъэхэм яфитыныгъэхэр къаухъумэ

Адыгэ Республикаем и Лысьхъэ
ипшъэрьлхэр піэльэ гъэнэфагъэкІэ
зыгъецкІэрэ Къумпыл Мурат респуб-
ликэм ибанк системэ, Адыгэ Республи-
кэм и Прокуратурэ, Адыгэ Республи-
кэм и МВД, Адыгэ Республикаем эко-
номикэ хэхъоныгъэмрэ сатыумрекІэ и
Министерствэ, Мыекъуапэ иаминист-
рации япащэхэм зэуکІэгъу тыгъуасэ
алырилагъ

адырыгат б.

2017-рэ ильэсүм щилэ мазэм и
23-м кыншгэжьажаагэу АКБ-у «Новация»
зыфиорэм банк Ыофтхабзэхэр зэри-
хъялжхэрэл, аш төгтэгэхэдэгээ ли-
цензиер яхыжьаг. Аш епхыгьэу мы
банкын зимылтуу щызыгыгыщыгъэхэм
яахьщэ къазэраратыжыщ шыкIэм
тегущыгъагэх. Къумпыл Мурат пишэ-
рить афишыгъ мы лъэныкъомкэ хэбзэ
икъу хэлтэу ишыкIэгээ Ыофтхабзэхэр
зарахъанхеу

«Республикамкә ар 100 кызызарық!»

ащ фэдээ риxыллэхэу къыхэкыгээ, ау тэ ткlyачэ зэтхыллэн фаер хаб-зэм къидильтэрээ шапхъэхэм атетэу банкым зимильтку щызыыгыгъэхэм яахьщэ афягъэгъэзэжыгъянэр ары. Цыифхэм яфитныгъэхэр икьюо къыдэльтигъэнхэ фае. Зимильтку банкым щызыыгыгъэ пстэуми макъэ ягъэлгъэным мэхъянэшхо ил. Ищыклагъеу хъумэ, нэбгыре пэпчъ яахьщэ къызэзэффираггъэзэжыщ шыклер зэрэйт хтыгъэ лэккэжкугъях», — къыуагъ Адыгэ Республиким и Лышьхъэ ишшэрыльтхэр зыгъэцаклэрэм яхъзэхэль обществэу «Россельхозбанк» зыфиорэм ирегистрированын илаша зыфиагазаза.

лахъэзэхэль обществэү «Россельхозбанк» зыфиорэм мэзэм и 6-м кыншгээжъяа АКБ-у «Новацием» зильтмыку ильхэм яхьщэ къаритыжъеуригээжьашт.

Шъугу къэтэгъэкъыжы: федераль-

нэхэбзэгтэйцүгъэм зэрэшгүйэнэфагъэмкэ, страховой ахьщэр зэрэхүүштырсомэ миллионрэ мин 400-рэ. Апэрэчээзыу джащ фэдиз къаратыжыщтыр.Страховкэм къыхимубытағэхэр ыужкэекъаратыжыщтыр.

лахъзэхэль обществэү «Россельхозбанк» зыфиорэм и Адыгэ регион күнтамэ идиректорэй Борсэ Къэплъан къызэриуа гээмкээ, постумкы сомэ миллиард 1,5-рэ фэдиз страховкэлэ къафырагъэгээжээшт. Иерыльхъе ахъщэр къалахыжын зэральэкыщтын нэмыкэу, лахъзэхэль обществэү «Россельхозбанком» е нэмыкы банкын счет къышызэуахынэ ыкын ахэм ямыльтку арагъехъанэу амал ялшт.

«Ильэситүм кыкылцо ямыльтуу кызы-
Іекілағъажылын альэкіышт. Аш пае-
цыифхэр гумәккынын щитеп. Пстэуми-
икъю ямыльтуу къафырағъяззэжыышт,
адарга мәфә шыхыпкъехәм |ахъзәхәдъ

обществэй «Россельхозбанк» зыфиорэм иофисхэм якцолэнхэй ицыклагъэп, — хигъечнэфкыгырь Борса Къялпъан

Иахъзэхэль обществэу «Россельхозбанк» зыфиорэм и Адыгэ регион күтамэ иотделениехэм ялофшэн мы ма- фэхэм агъэлтэшьг, ащ иофис шъхъаэу. Мыеекъуапэ щы́эм нахьыбэрэ яоф ышшэшт. Шэмбэтми ар зэлухыгъэшт. Бан- кым иофиси 5-у Адыгейим щы́эхэмэ, ащ икъутамицэу Краснодар краим щы- зэхэштагъэхэми ахъщэр арагъэхбан е къашалахын алъакышт.

Банкээр зэхагьэхжүүлж нээс АКБ-уу «Новация» зыгиором зимылткуу ильчхэх яахынга кояғягъээзжыгъэнимкээ

Адыгэ Республикаэм и Лышъхэ

Редакция: страховокэмкіә ахъщэр къазэрафырагъезжайыш шыкілем ехылігээ къебархэр мылтыр страхов-кэ зышыре Агентствам ителефонеу 8-800-200-05-мкіә къызілкәжүгъехане тигъезетэу «Адыгэ макъем» ия 19-рэ номереу мәзәим и 3-м къидәкъыгъем ижъүгъотанхә шылпъакышт.

Мы ильэсүм республикэм и псэүпэ анахь үудзыгъэми газыр үэклэхъащ

Гүхэль гъэнэфагье зиэ федеральнэ программэй «Урсыые Федерацием 2011 — 2018-рэ ильэсхэм туризмэм ылъяныкокэ хэхьоныгьеу ышыщтыр» зыфиорэм төгтэпсихьэгье юфтхьабзэхэр гъэхъагье хэлъеу Адыгейм зэрээшүүхыхэрэм Ростуризмэм осэшко кыфишигъ. Проектэу «Адыгэ Республикааны Лэбъо-Накъе икъялапчъэхэр» зыфиорэм мылькоу кыифатупцырыэм зэрэпадзэжкыщтым федеральнэ ведомствэм дыригъяштагь ыкъи мы лъэхъянэ благъэхэм аш елхыгъя зазагынгъям къэтхаштыг

Зэрэрахжуухэрэмкээ, мы ильясым федеральнэ бюджетым щыщүү сомэ миллион 300 фэдиз Адыгейм кылэкілэхъацт, сомэ миллион 80 фэдиз республике бюджетым кылхагъэкыщт. Мылькур зыпэуагъэхъацтыр турист кластерым инфраструктурэ кылхи-убытэрэ псэуалъэхэм яшын, анахэй Мые-къопэ районым щагъэпсыщ газрыкыаплэрары.

— Проектэү «Лэгъо-Накъе икъэлапчье-хэр» зыфиорэр гъэцкялагъэ зэрэхьурэм dakloy инфраструктурэм имызакъо, инвестициихэр нахьыбэу къихъанхэмкіе амал дэгъу-хэр ятэгъэгъотых, аш dakloy республикэм икъушхъэлээ чырапхэхэм аашигсэухэрэм яшылакъэ нахьышу шыгъэным тынаэ тетэгъеты. Аш къыхэкъу газыр анахь псуудыгыгъэ псэупхэхми алеккэхъашт, Каменномостскэм къыщегъэжъагъэу Гъозэрыпльэ нэсыжъэу, -къынагъ Къумпыл Мурат.

Шъугу къэтэгъэкъыжы: проектэ «Лэгъо-Накъ икъэлапчъэхэр» зыфиорэм диштэү 2014-рэ ильсэым къышгэжжэйгээ кластерым инфраструктурэ тэгээпсихъэгээ пэс-уальхэм яшын рагъэжжэй. 2014-рэ ильсэым къышгэублагъэу 2016-рэ ильсэым нэс газры-клюанлэхэмрэ псырыкуюнлэхэмрэ яшын сомэ-мийнчиж 780-ро ногисаа дэхь ал.

АДЫГЕИМ ЩЫХЪУРЭ-ЩЫШІЭРЭР

ИшІэжь агъэлъапІ

БзэджашІэхэм пшъэдэкыјжь ягъэхыгъэнымкІэ федеральнэ куулыкъум и ГъэорышапІэу Адыгэ Республикэм щыІэм икъуулыкъушІэхэр. Лыхъужынгъэм иорден кызыфагъэшшошгъэ Алексей Саламатиним ишІэжь фэгъэхыгъэ юфтхъабзэм кіещакІо фэхъухи, лыхъужынгъэм иурок кіэлэеджаклохэм афыззахащагъ.

Лыхъужыр зыщеджэгъэ я 5-рэ гимназиу Мыеекъуапэ дэтэм юфтхъабзэр щыкъуагъ. ГъэорышапІэм иофышІэхэм шеншишү зэрэфхъубгъэу, мыш фэдэ юфтхъабзэр мы еджа-пІэм щыргацкокых.

БзэджашІэхэм пшъэдэкыјжь ягъэхыгъэнымкІэ федеральнэ

куулыкъум и ГъэорышапІэу Адыгэ Республикэм щыІэм ихэушхъафыкыгъэ отделэу «Кондор» зыфиорэм икъуулыкъушІэу Алексей Соломатинир 2000-рэ ильэсүм щылэ мазэм и 28-м куулыкъур ыхъизэ, къалэу Грознэм щыкъогъэ зэпэ-уцжым хэкіодагъ. Ар зыхэ-

тыгъэ купыр боевикхэм къадзыхи, аш улэгъэ хыльтэ къытрыащагъ. Арэу зэрэштызыэ ийусэгэ куулыкъушІэхэм апсэ кызызригъэнэжыщтым пыльэу, зэмэблэжьэу бзэджашІэхэм апэуцжыгъ. Лыхъэу къыхэ-фагъэм ыкИи лыблэнагъэу зэрихъагъэм афшэ! Лыхъужынгъэм иорден кыфагъэшшошагъ.

Хэушхъафыкыгъэ отделым икъуулыкъушІэхэм Сергей Саламатиним ихэлэгү къуухъумээ лыблэнагъэ зэрэзери-хагъэр кіэлэцкыкүхэм къафалотагъ. Аш ишІэжь фэгъэхыгъэ телевизионнэ къэтинеу тырахъагъэм рагъэплыгъяэ. Нэужум уголовнэ-гъэцкіеко системэм икъуулыкъушІэхэм щыгынхеу ыкИи лашехэу агъэ-

федэхэрэр кіэлэцкыкүхэм ара-гъэльгэуцжэх, яупчІэхэм джэ-уапхэр къаратыжыгъэх. Джащ фэдэу юфтхъабзэм хэлжэхъагъэх дээ-патриотическэ клубэу «Вертикал» зыфиорэм инструкторхэр. Клубым иофшІэн зэрэзэхицэрэр, амалэу илэхэр кіэлэеджаклохэм къафалотагъэх.

Кіэухым, хабээ зэрафэхъу-гъэ, Алексей Саламатиним ишІэжь пхъэмбью еджапІэу N 5-м кыщызэуахыгъэм къэ-гъагъэхэр кіэральхагъэх.

БзэджашІагъэ зезыха-гъэхэм пшъэдэкыјжь ягъэхыгъэнымкІэ федеральнэ куулыкъум и ГъэорышапІэу Адыгэ Респу-бликом щыІэм ипрес-куулыкъу.

Гъэсэнгъэм изыт зыми емы-пхыгъэу уасэ фэшыгъэним ильэпкъ-шъольыр системэм хэхъони-гъэхэр ышынхэм фытегъэпсихъагъэу федеральнэ бюджетым къыхэхыгъэ субсидие Адыгэим къифатуп-щыгъ.

Шъольыр проектхэм ягъэцкіэн пэхуханеу сомэ миллионы 3-рэ мин 969-рэ агъенафэ, федеральнэ имыза-кью, республике бюд-жетым къыхэхыгъэ ахьщэр аш хагъэхъошт.

АР-м гъэсэнгъэм-рэ шээнгъэмрэкэ и Министерствэ кызэрэ-шауагъэмкІэ, ушетын материалхэм юф зэ-радашэшт іэмэ-псымэхэм, индкылзызбэкээ зэтгээ цвэралыгъо ушетыныр зыщыклошт пунктхэм язэтгээпсы-хан, семинар зэфэш-хаяхэм язэхэцэн ар апэуагъэхъащт.

Джащ фэдэу адигаб-зэмкІэ ыкИи адигэ ли-тературэмкІэ ушетынхэр зэрэцкүйтхэм фытегъэпсихъагъэ шыкІэхэр регионым щагъэнэфэ-щтых.

(Тикорр.).

Сабыир мылькум нахъ лъап!

«Сабый зэрымысым насып илтээп» сыйдигүү агъэхэм ало. Ау мы аужырэ илтээхэм унэгъо ныбжыкъэхэм зы сабый е түм нахъыбэ къагъэхүрэл. Сыдаар къызхэхкырэр? Шыгыкъэ, джы щылэцкі-псэукъэр нахъ къинхъугъэ. Лэжапкэр цыкly нахъ мышшеми, гъомылхъэхэм, іэ-зэгүү уххэм, щыгынхэм ауасэ къыхэхъо зэпэйт. Аш къыхэхкэу цыфхэм зэрифэшшуашэу ясабый афэмыгынкіэ мэшнихээ. Ау нэмькі лъэнэнкокіэ мы юфым укъеплымэ, сабый Тхъэм кызыуитыкіэ, ар зэры-птыгыжыщт мылькури къып-фигъэхъазыгъэу алоба. Мыш хэтрэ цыфи ежь иеплыхыкІэ фырил. Сыдэу щитми, сабын-бэ зэрэс унагъо непэ тльэгъурээр макэ.

Галина Силаевамрэ ишхъэ-гъусэрэ сабыи 9 зэдаплү. Унэтоо лужуу я нахъ мышшеми, якіэлэцкыкүхэр зыми щыкъэх-рэп, зыфаехэр арагъэгъотын алъэкъы.

Ильэс 29-рэ сыйнбжыгъыг унагъо сыйхъэм, — къытфе-буатэ Галинэ. — Сишхъэгъу-сэрэ сэрырэ тэзызэдэпсэурээр ильэс 15 хъугъэ. А уахтэм къыкыкыц сабыи 9 зэдэдгъо-тыгъ. Сыдигүү сабыибэ силенуу сицкэхъопсигытгъэ. Кіэлэцкы-күр къэбгэхъуныр, аш цыфхъэ-гүкігъэгъуныгъэ хэлтэу бгэ-сэнир іашхэхэп, ау гуфэбэ-нгыгъэу ахэм къыспагъохырээр зыпэсшын щылэп.

Силаевхэм яунагъо стани-цэу Ханскэм щэлсэу. Ахэм

яльфыгъэхэм анахы-жъэу Дарье ильэс 14 ыныбжь, анахыкыэ цы-клоу Марие ильэсийнхъугъэ. Гурыт еджапІэм зэрэцдэжэхэрэм имы-закью, музыкэм, спор-тыв ыльэнүкъоки кіэлэцкыкүхэм гъэхъэгъэ-шүхэр ашыих, щытхуу тхыльхэр, шүхъафтынхэр къафагъэшшошэ зэпэйт.

Ильэс 11 ыныбжь Полинэ форте-пьянэр зэрэгшашэ, музыкальнэ еджапІэм макло, — къытфеуатэ ным. — Зэтүаэзэхэр Александэр Софиерэ гурыт еджапІэм чэхъэ-гъэхэм къодий нахъ мышшеми, аккордеон ыкИи пианино евакъэм феджэх. Сиклалэхэм агу-кіэ къыхахырэм пэрыхъуу сицфагъэхүрэп, сид фэдэ лъэнэнкюо загъэ-загъеми адеэгъештэшт.

Галинэ ежь янэ-ятэхэм къыхъалхъэгъэ шэн-хабзэхэм атетэу исабийхэр егъасэх. Зэкэм апэу Тхъэр ашошь хьюу къыгъэтэд-жынхэр анахъ пшъэрэиль шъхьалэу зыфигъэуцужырэм ашыщ.

Еджэгъэшко хъунхэу си-фемьеу слон слъэкыщтэп, — игушыэ льегъэхъащтэу ным. — Ау анахъэу сицкэхъопсирээр гуцэлжынгъэ зэфырэлэу, цы-фыгъэ ахэлтэу зээсэнхэр ары. Ем ыуж шуу къызэрэх-кіэу нэмькі юфшІэнхэри къе-

жырээр агурызгъэоним, цыф-мэ лытэнэгъэ афашиу къе-тэджынхэм сицкэхъопс.

Силаевхэм яунагъо щылэцкы-псэукъэр дэгүү дэдэ зицэхэм юфшІеплэ гъэнэфагъэ илэп, ау амалэу щылэм елтэгэйгъэу зы-шылжэхъэшт чыпшІэхэр къе-гъотых. Ишхъэгъусэ джащ фэ-дэу теубытагъэу юфшІанлэ илэп, анахъэу зыпэлтийр шьюу кіэ-щынхэр ары. Уахтэ къызэрэх-кіэу нэмькі юфшІэнхэри къе-

гъотых. Ау Галинэ ишылэнэгъэ-римыразэу гущыэ къытвуагъэп.

Шыгыкъэ, тильхъэхан са-быибэ къэбгэхъэтэдхынор псын-кіэп, ау мыш фэдэ льагъо къы-зэрэхэсгыгъэмкэ сицкэхъожьэу къыхэхъыгъэп, — къеуатэ Галинэ. — Мылькум нахъ лъаплэу дунаим тетүр сабыим ишхы макъ. Ау нахъыбэрэ зэхэсхы-ным пае сид фэдэ къынтыгъуу зэпэсчыщт.

2015-рэ ильэсүм Адыгэ Респу-бликом анахъ щагъэлэпээрэ

тынхэм ашыщэу «Материнская слава» зыфиорэр Галина Силаевамрэ юфшыгъэшшошагъ. Мэ-фак шыкІем тетэу, ным и Мафэ ипэгъокІэу ар къыратыжыгъ.

— Ныр зэрагъэлэпээрэр, аш мэхъанеу илэр тицыфхэм икъу фэдизэу къызэрагурыорэр лъэ-шэу сигуап, — игушыэ лье-гъэклюатэ Галинэ. — Кыткіэхъхъэрэ ныбжыкъэхэм ар зэ-хашэн фаеу къысщхъу. Мыш фэдэ мэфэкіхэм яшуагъэкіэ янэхэм гуфэбэнэгъэу афырялэр сабийхэм къыратыкын альэ-кы.

Галина Силаевамрэ ишхъэ-гъусэрэ унэ ашы, ау сабыи 7 еджапІэм бгъаклоу, 2-р кіэлэ-цкыкly ыгыгыпІэм чэсэу ар псынкІэу уухын пльэкыщтэп. Унэшхор зэрифэшшуащэу шы-гъэу, аш кіэлэцкыкүхэм ящы-гъынхэр, ялэмэ-псымэхэр зэгъэ-фагъэхъэу итэу ыльэгъуныр, Галинэ анахъ зыкІэхъопсихъэ-рэм ашыщ.

Сабыибгу ыльэ тэбгъэуцо-нэрлэшэхэп, ау непэ гущы-лэгъу тызыфхэхъугъэ бэзьтфы-гъэр къиним щыщынэрэл. Аш итэфыгъэхэм гуфэбэнэгъэу афы-риэрээр зэрэдунаеу афикунэу къытшыгъу. ТиньбжыкІэхэм щысэ зытырахын альэкыщт. Сыд фэдэ мылькуи сабыир зэрэнхэр лъаплэр Галинэ нэ-рэлэгъу къытвишыгъ.

Гъонэжъыкъо Сэтэнай. Сурэтим итыр: Силаевхэм яунагъу.

ЛЫХҮЖЫМ ИЗЭО ГЬОГУХЭР

Икыгъэ ильэсэм итыгъэгъазэ ыкIэм Дзэклол
Щытхум иорденищи кызыфагъэшьошагъэу Го-
щэкъо Мыхамодэ Мыхутарэ ыкъор дунаим ехы-
жыгъигь. Республиком ишацэ Адыгейм щыпсэухэрэм
ацIэкъ щымыIэжым иунагъо, иахылхэм ыгу
кьео афэтхъаусыхагъ. А лыхъужыр ары неп
сыкъызытегуущыIэштыр.

Сигерой ехыллагъэу тхыгъэу щыIэр макэл. Ахэр ыкIи сэ зэлукIэгью дысилагъэр сихыгъэльапсэ фэхъугъэх. ГээшIэгъонир адигэ калэу 1919-рэ ильэсэм Мыхамод, сятэ Мыхутар, тыадиг, сянэ Мария Пантелеевна урыс. Сишхэгъусэ адиг, Жанэмэ яхку. СицикIугуу, синьбжыкIэгъуу куаджэм щыкIуга. Сабыщэу унагъом тыщапгъу, сэ я 4-рэ класс ужым колхозэу «Кавказым» сихэхьаг, гъабли, гъай эз-птигъигъэх. Седжэнэу ренэу си-фэягь, ау сянэ сицикIугуу си-деэн фаеу хуягъэ. Сцэрэ сятэ ўцIэрэ зэблэхъугъэх зэрхъугъем къебар шхъаф пыль. Заом игъом, уIэгъэ хыльэе стельэу, сиакъили щыуагъэу,

зыпари документ симыIэжьэу госпиталым сиычIэфэм, Григорий МихайловичкIэ сатхыгъ. Зэо ужым Краснодар кызыс-сэгъэзжыкIим, а цIэм сесэжыгъигь.

1939-рэ ильэсэм ионыгъом мазэ калэм повесткэ кыфагъяг ыкIи игуапэу дээ кулыкум кулагъэ. Нэбгырэ 30 фэдиз хью Тэхүтэмькое военкоматын къекIоллагъэхэр МыекIуапэ ашагъэх, етланэ ахэр Ленинград хэкум щыIэя 114-рэ запасной полкын хэфагъэх. Кулыкуу захынэр мазэ нахьбэ мыхутагъэу эзкIери фин заом ашагъ. Кыблэм кыкыгъэ калэхэм кын кыашхыгъэ зэрччыIэшхор. Бгым кыненсэу ос тельгъигь, чыIэ дэдагь. Мыхамодэ пулеметчик хуягъэ, аш гъусэ фашыгъи Щындже калэу Трахьо Аскэр.

Фин заом ыуж Литвам кызыхъугъэ бирсырим епхы-

пьэу советскадзэу ихыагъэхэм ахэтэу Мыхамодэ кулыкуу ыхыгъигь. Етланэ Кьюхэпэ Белоруссием щыIагъ. Аш попковой еджапIэр кышиуухыгъ, стрелковэ отделением командир фашыгъигь ыкIи Брестскэ пыталипэ ратэхуулагъэх, аш дэмыхъэхээзаа заор кье-жагъаг, нахь тэрэзэу къэплон хумэ, пыталипэ зырашлэхэм, нэмыцдэхэм ар аштэгъахэу кычIэгъигь. Я 4-рэ Армием иштаб иначальникуу генералэу Л. М. Сандаловым тидэхэр кызыэрэзкIекIоштхэр зэрэл картэмрэ чыжэрыльзэрэ Мыхамодэ кырытигъэх. «Сэ сипшэрильзыгъэр отделениеу сиыпашэр сиғусуу гьогу зэхэгъигь «Москва — Варшава» зыфиорэм сиитеуцонышь, нэмыцхэр къэльзагъохэм, ракетэкIе макъе къэзгэ-туныр аригъэ. Аш тетэути тшыгъэ. Бэрэ тяжэнэу хуягъэп, танкхэм атесхэу, лупэшынэм кытрагъалозэ, къэльзагъуагъэх. ТфэмыщыIэу автоматкэ тя-уагъ, ежхэр топхэмкэ ыкIи пулеметхэмкэ кытэуагъэх, аштетэ Хэгъэзу гаа сэркэ кье-жагъаг, заом сиахэхьагъ.

Пыим кытухурэнигъэ дээ-кIолхэр лыхъужынгъэ зэрхээз зэуагъэх, Мыхамодэ заохэм ахэлэжьагъ, изэо гьо-

гухэр Польшэм, Германием апхырыкIыгъэх, Европэм ипсыхъошхохэу Днепр, Вислэ, Одер азэпхырыкIыгъигь, Белоруссием шхъафит шыжыгъэ-нымкэ операциер зырагъажьэ, сапернэ взводын ипа-щэу аш ыныбашьокэ хэгъэгур «ыжкуагъ». Джы советскадзэхэр Берлин зэрэхкохэрээм дзэклолын куачэ кырытштыгъ.

Гощэхэом илыхъужынгъэ хэгъэгум уасэ кыфишигъигь. «Щытхум иорден» ильэгэ-пиш, медалэу «За отвагу» зыфиорэр, Хэгъэгу зошхом иорденэу а I-рэ степень зиIэр ыкIи нэмыкIыбэр кыфишьошагъ. Мы чыIпIэм кы-щысомэ сшоигъу Щытхум иорденищи зиIэр Советскэ Союзым и Лыхъужь зэрэрга-запшэштыгъэр.

1944-рэ ильэсэм игъемафэ тидэхэм Украинахэр Белоруссием шхъафит ашыжьхи, Польшэм нэсыгъэхэу псыхью Вислэ дэжь йутыгъэх. Командованием унашьо кышишыгъигь псыхью зэпачынышь, адэрэ нэпкыр аубытынэу. Аш хэлэжэхэу ежь фаехэр арых ныIэп кыыхахытгъэхэр, сида пюмэ дзэклолын псым тэхьащхэм янахыбэм кызэрамыгъэзжыштыр ашшэштыгъигь. Апэу кыахэкыгъагъэхэм гвардейцэу Гощэхэор ахэтэгъигь. Чэшчым десантникхэр псыхью зэпхырыкIынхэу ежьагъэхэу нэмыцхэм кыашшагъ ыкIи щэр кытаратакьюо рагъэжьагъ. Сыдэу щитми, зэпхырыкIыгъэх, чыгу та��ыреу пыим кытырахыгъэ дзэклолхэм зытырагъэ-птигъяхагъ, ежь Мыхамодэ

(ИкIэух я 7-рэ н. ит).

◆ АДЫГЭ ТХАКЮХЭУ МЭЗАЕМ КЬЭХҮГҮХЭР

Ныдэлъфыбзэр пщынэ 1апэу ыгъэбзэрэбзагъ

Адыгэ Республикэм инароднэ тхаклоу, УФ-м культурэмкIэ изаслужениэ ЮфышIэу, усэклолоху Тев-щожь Цыгъо ыкIи усэклол-Лыхъужьэу Андырхье Хъусен ацIэкъ агъэнэфэгъэ премиехэм ялауреатэу Кошбэе Пщымафэ иадыгабзэ ыгъэбзэрэбзэу, адигэ тхыгъэ литературам ильэс 50-м ехъум халэлэу, къабзэу, зафэу ыкIи пыхуанчъэу щылэжьагъ.

Адыгэ прозэм пкыы пытэ дахэ фэшыгъэенным, адигэ ли-тературабзэм зэрифэшьуашэу дэлэхъэгъэенным иакъили иамали хэхьаг — лъэгъонэф щыпхыришьаг. Кызыхъугъэ ма-фэм епхыгъэу тиклэсэ тхаклоу ыцIе къетонир, тигу къэдгэ-къижыныр игоу тлъэгъугъэ.

Кошбэе Пщымафэ Къарбэч ыкъор Красногвардейскэ районым ит куаджэу Адэмые мэзаем и 1-м, 1936-рэ ильэсэм кызыхъугъигь. Зышапгъуу, зышалэжьагъэр адигэ мэкъу-

мэшьшэ унэгъо зэгургуу. Ежь Пщымафэ кызызериоштыгъэмкIэ, яни яти гъесэнгъэя ялагъэп, ау хабзи бзыхыи ахэлэгъигь. Янэ зышэштэгъэхэм кыззераушхыатэу, жэбэз дахэ үлүүгъигь, губзыгъагъ, ятэшыпхуу Муслымети, ухэтми уигъэдэонэу къэбарлээ 1эзагъ. Ятэ гушигъиным фэлэзагъэп, ау ылапэкэ ухжопсэнэу адигэ 1эзагъ, куупшхээ фыкыуагъэхэр, нэмыкIи шьобжхэр ыгъэхъужытгъэх, къэкIыре уцхэр дэгьюо зышэштэгъэх, пхъэ-

даур Хъазрэт, КIэрэшэ Зэйнаб, Зоя Бовыкинам шIэнэгъэхэм — бзэхэм, литерату-рэхэм, анахьэу гушигъэм ильэ-шыгъэ-птигъэ зэрэргэшьштэхэм лъэшшэу афэрэзагъ.

Итхэн IофкIэ лъапсэу фэхъугъэр анахьэу яти ихыкIеш щигъэкIошэ пчыхъэхэу къэбахыжъхэм, тхыдэхэм, ореджъхэм зышахэдэуагъэхэр ашээриштэхъытгъэ. Ауми, Пщымафэ инасып кы-хыгъигь шIэнгъэ-гъэсэнгъэ дэгью зэригъэгъотынэу, институтын чэсигъ иапэрэ тхыгъэ мыинхэр гъэзетым кызыхи-уихээ эххуу. ИкIэлэгъум кы-щигъэжьагъэу ыгы кызышыгъигь тхэн-гупши-сэнрэ лъягъо фэхъумэ сиыдигъи шIонгъуагъ. Ашшээрэ еджапIэр кызыуухым, тхэнхэм зэрэпильзым имыза-кьюу, опсауфэ, ренэу къэралыгъо IофшIэн зэфэшхыа-хэри ыгъэцакIэхээз кыры-куюагъ. Институт ужым гъэзетэу «Социалистическэ Адыгэ-им» икорреспондентэу, или-тературнэ IофышIэу, пшъэдэ-къижь зиIэ секретарым игуд-дээ Iоф ышшагъ, Адыгэ тхыл-тедзапIэр иредактор шхъэ-лаагъ, 1987 — 1995-рэ ильэс-хэм идириекторыгъ. 1996-рэ ильэсэм кызышыулаагъэу (щэ-1эфэ) журналэу «Зэкъошны-гъэм» иредакторыгъ.

Кошбэе Пщымафэ ытхыхэрээр 1956-рэ ильэсэм кызыш-тэхъягъэу кыхеутых. Итхылхэм янахыбэр — 15 фэдизир — адигабзэкIи ыкIи тхыл-ыгъигь. Пщымафэ ытхыхэрээр 1956-рэ ильэсэм кызыш-тэхъягъэу кыхеутых. Итхылхэм янахыбэр — 15 фэдизир — адигабзэкIи ыкIи тхыл-

зыщи-зыплI урысыбзэкIи кыдэкIыгъигь. Пщымафэ гъусэ илэу «Къурланыр» адигабзэм рильхагъ. Бзэ къэбзэ дахэ үлүүгъигь, IепкIэ-лъапкIэу къабзэу тхэштэгъигь. Ихудожственнэ произведенияхэр — рассказхэр, повестхэр, романхэр тхыл-еджэхэм зээпахыхээз ягу-пэу аждыштэгъэх, анахь якIэ-сэ тхаклоу зэрэштэхыгъуащ. Тхаклом щылакIэр зэрилэгьюо ыкIи кызызритхыэ-рэр, цыф гъашшэхэр аш зэрэ-щигъэорышихэрээр сиыдигъи ашшэшшэгъон, художественнэ кулийнгъэ-1эпэлэсагъэу Iакэ-льям эгъэрэзэх.

Итхыгъэ пэлч Пщымафэ зыгушысакIэ, зы мэкъакIэ, зы лъыхууж гъэшэгъюн горэ зэрэхигъэуцорэм нахь уяджэ-нэм ахэм уфагъэчфы. Тыгу къэдгэхъыжынхэу кыдыгъэхъыжыгъэхэр: «Сэтэ-най», «Гум пае гу аты», «Мэ-фибл уай», «Къэгъэгэ шьоф», «ШылпкIэу кычи-1эхъыгъэ гушигъ», «О шу уарэлэгъу», «Чыфэ», «Дышэе тас», ахэм анэмкIхэри. Ахэм зэфэдэкIэ апхырэхэр адигэ лъэпкыым ышшэхъэ кыры-куюагъ. Кыни.

«Мэфибл уай» зыфиорэ повестын изы нэкIубгъо цы-кликIэ кошбэе итхэ-кIэ амал зынэсэу, кыбууты-рэр кIэбгэхъын пльэкIыщт, цыфырэм чылопсымрэ язэ-пхынгъигь ыкIи ежь цыф зэ-

(ИкIэух я 7-рэ н. ит).

ИСКУССТВЭМРЭ НЫБЖЫКІЭХЭМРЭ

Егъэжъэпшур орэбагъо

Ліашігъу зэфэшхъафхэм аусыгъэ музыкэр зыщызэхэхыщт пчыхъэзэхахъэм узыкікэ, артистэу хэлэжжэштхэм уягупшысэ. Дунаим щыціэрэхэм щитхью афаюорэм сыда хэбгъэхъон плъэкыщтыр? Ароф кызызрыкіп. Адэ езыгъэжъэгъакіхэм, ясэнхъат феджэхэрэм яконцерт сыда зэбгъэпшещтыр?

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо филармоние и Къэралыгъо симфоническэ оркестрэ ипчыхъэзэхахъэу мэзаем и 2-м тызыхэлэжъагъэр искусстве льгам имэфекіеу плъытэ хъущт.

Мыекуапэ щапугъехъу Дастья Лысенкэмрэ Лыунэе Алыйрэ тагъэгушуагъ. Музыкальнэ йэмэпсүмхэмкэ ордышью кырагъэуагъэхэм тядэуэз, яапэрэ льбэкъухэр нэгум кыкідгээзүжыхъихэ тшлонгыуагъ.

Лъэгъохэш

Лыунэе Алый бзэ зэфэшхъафхэмкэ орэд кылоу бэрэ тльэгъуштгы. Джарымэ Аллэ ипащэу музыкэм ишъэфхэр зэргиашзгыгъэх. Адыгэ республикэ гимназиэмрэ республикэм искусствэхэмкэ икілэццыкү еджапіеу Лъэцэркыю Кимэ ыцэ зыхырэмрэ А. Лыунаер аще-джээз, зэнэкъохъем ахэлажъеу еублэ. Мэкъе йэтыгъекэ кыхи-дээрэ ордым тамэ риты зыхыкэ, исэнхъат кыхихыгъэу кыт-щихъуштгы. Арэу щытыгъэми, Алый скрипкэм нахь дихыхы-щигъ.

— Аоф дэвшіенкэ йашіхэу зэрэштгын фэш! Лыунэе Алый уншшо хэхыгъехэр фэшшыщтгы, — кьеуатэ искусствэхэмкэ республике кілэццыкү еджапіеу К. Лъэцэркыю ыцэ зыхырэм шээжъыер щезыгъеджэгъ Бэрзэдж Светланэ. — Сэнау-щыгъэ ин зэрэхэлтыр кыхэ-щыщтыгъ. Филармониен щыклохэ пчыхъэзэхахъэм сигуапэу сепльыгъ. Ныбжыкълабэ зэрэшыс-льэгъугъэр кыхэсэгъэшти, ахэр искусствэм пышагъэх...

Адыгэ Республикэм искус-ствэхэмкэ иколледжэу Тхъабы-сымэ Умарэ ыцэ зыхырэмрэ Лыунэе Алый кыхуагъ. Кілэ-егъаджэу ипэшагъэр Хъунэго Земфир. Пчыхъэзэхахъэм ахэр гүшүгъэгүү щызэфхэхъугъэхэу та-рихыилагъ. З. Хунаагом ыпхуу, илхъорэльф цыклоу Мадини А. Лыунаем зэрэфэгушуагъэхэр тльэгъугъэ, гүшүгъэгүү тафхуу-нэу игто тифагъ. Музыкэр зэ-кіеми ашогъешзгыон, Мадинэ цыклоу концертгын нэгушью щит-льэгъугъ, артистхэм йэгу афтеуга...

Щытхъуціхэр

Лыунэе Алый Адыгэ Республикаем ифестиваль-зэнэкъохъем щытхъуціхэр кыагъыдихъэх. Адыгэ шъуашэм, адыгэ бы-

ракъым ямэфекіхэм ахэлажъэ-зэ сурэт маклэп тетхыгъэр. Му-зыкэмкэ академиене Гнесинхэм ацэ зыхырэм скрипкэм иклас Оксана Тихоновам щыргъаджэ. Казахстан иллыкіхэм Москва ордыхохэм язэнэкъоху щы-зэхагъаэм А. Лыунаем ящэ-нэрэ чыпірэ кышыдихъигъ. «Бжы-хэ дышь» фестивалым зэр-джахъехэр.

гъалохэ зыхыкэ, жыы кымы-щэрэм фэд. Ышапэхэр псынкіеу зэригъэорышзэхэрэм ултыпльээ, гукъэкъыжь дэгүү зэрилэр кых-хэогъэшти.

Мыекуапэ ия 5-рэ гурит еджапіе ия 9-рэ класс үүж ис-кусствэхэмкэ республикэ гим-назиер Дастья кыуухыгъ. Къа-лэм искусствэхэмкэ икілэццыкү еджапіеу N 1-м Людмила Ган-

фоническэ оркестрэм идирижер шъхьяаю, Адыгэ Республикаем изаслужене артистэу Аркадий Хуснияровым. — Нэбгыритури Адыгейм щапугъэх, тагъэгушо. Музыкэр дэгьюу зэхахышь, ор-кестрэм псынкіеу гурэох. Непэ ахэр студентых, бэ тетымыгаш-шэу тиконцертхэм ташызэлукіэн тльэкынэу сэгүгъэ.

— Пчыхъэзэхахъэр жыы кіэтэу куагъэ, — зэдэгүштэгъур лъе-гъекуатэ Адыгэ Республикаем искусствэхэмкэ иколледж ипашу Хээлээ Замирэ. — Тистудент-хэри ягуапэу концертгын еплыгъэх. Дастья Лысенкэм, Лыунэе Алый ясэнхъаткэ щыэнэгъэм зыкъищаотыгъ, тиньбжыкіхэр акырэпльых.

Д. Лысенкэм янэу Аннэ, кіэ-лэгъаджэу Бэрзэдж Светланэ, Адыгэ Республикаем культурэмкэ и Министерствэ иотдел ипашу Шэуджэн Бэлэ, А. Лыунаем янэу Фатимэ, нэмькіхэм пчыхъэзэхахъэм кыхахыгъэр искусствэр лъызыгъэктэрэ ныбжыкіхэм хэшшыкіеу япчагъэ зэрэххуа-гъэр ары.

— Еджэнэр къэсүхмэ, ны сыхынэу, сисэнхъат сымыхъо-жьэу Аоф сшіенэу сифай, — кытиуагъэ пшъэшье нэгушшоу Дастья Лысенкэм.

— Оред къэслют, скрипкэмкэ мэкъамхэр згъяжынчыщти, — игупшизэхэм Лыунэе Алый та-шигъэгъозагъ.

Къэгъэгэе йэрамэу Д. Лысенкэмрэ А. Лыунаемрэ аратыгъэр пшы пчагъ. Мэшэлахь. Адыгейм икомпозиторхэм аусыгъэ произведенияхэр зэхытагъэхы ашонгъоу пчыхъэзэхахъэм кы-щытуагъэшти, Дастья Алырэ филармониен щыклошт концер-тхэм ашытлэгъуштих. Ягухэ-льшүхэр къадэхуунхэу афэтэо.

ЕМТЫЛЬ Нурбый.
Сурэтхэр зэхахъэм кыщытг-хыгъэх.

Къалеу Суздал щызэхашгъэ зэлүкігъум хэгъэгүү истудент-хэм скрипкэмкэ ордышьюхэр кышырагъэуагъэх. Лыунэе Алый апэрэ чыпірэ кыфагъэшьошагъ.

Дунэе фестиваль-зэнэкъохъем гъогогу щэрышэ Дастья

Лысенкэмрэ Лыунэе Алыйрэ

лауреат ашхууагъэх.

Ным игъогу

Дастья Лысенкэм янэ игъогу рэко. Пшъэшье къопцэ нэгү-фыр нэшх-гүшх, шхъац шуцлэр дахэу зэгъэфагъ. Фортепианэм кіэлъырысэу дунэе классикэм хэхэгъэе произведенияхэр кыри-

цевич ипашу зэрэшдэжагъэри кыхэтгъэшти. Колледжым щэ-згъяжагъэри Елена Кагосян.

Д. Лысенкэм Москва кіэ-лэгъаджэу дэгъухэр щигъотыгъэх. Вера Носина ипашу фортепи-анэм нахь куоу зыфегъасэ, ящ-нэрэ курсым ис.

Концертным зэфишагъэх

Ян Сибелиус исиютэ кыхэ-хыгъэу скрипкэмрэ оркестрэм-ре апае үүсүгъэ концертгын иапэрэ кіэлъэнкю А. Лыунаем кыригъэуагъ. Къэралыгъо сим-

Зэхэзшагъэр
ыкы кыздэзы-
гъекырэр:
Адыгэ Республи-
кам лъяпкъ
Юфхэмкэ, Йэкыб
къэралхэм ашы-
псэурэ тильэп-
къэгъухэм адиряи
зэпхыныгъэхэмкэ
ыкы къэбар
жъугъэм иамал-
хэмкэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стянискэр, 236

Редакциер
зыдэшыэр:
385000,
кь. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъаїэм
игуадзэ:
52-49-44,
пшъэдэкъыжь
зыхырэ
секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушихъаты-
гъэр:
Урысие Федерацием
хэутын Юфхэмкэ,
телерадиокъэтын-
хэмкэ ыкы зэлъы-
Іэсикіэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
чыпіэ гъэоры-
шапл, зэраушихъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаутиырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкіэмкі
пчагъэр
4152
Индексхэр
52161
52162
Зак. 173

Хэутыним
узшыкіэтхэнэу щыт
уахтэр
Сыхатыр 18.00
Зышыкіэтхэгъэх
уахтэр
Сыхатыр 18.00

Редактор
шхъаїэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор
шхъаїэм
игуадзэр
Мэшлікъо С. А.
Пшъэдэкъыжь
зыхырэ
секретары
Хъурмэ
Х. Х.

